

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: NR-26S/44/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4021200142
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Monika Hrašnová
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2024:4021200142.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Moniky Hrašnovej a členiek senátu JUDr. Michaely Machovej, Ph.D. (spravodajkyňa) a JUDr. Róberta Jakubáča, Ph.D., v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, XXX XX C., t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Ilava, so sídlom Mierové námestie 1, 019 01 Ilava, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, kancelária Nitra, so sídlom Štefánikova trieda 26, 949 03 Nitra, IČO: 30 798 841, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaNR/3870/2020, ČRZ: 58593/2020 zo dňa 20.05.2020, takto

rozhodol:

- I. Súd žalobu **z a m i e t a**.
- II. Žalovanému právo na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

I. Priebeh administratívneho konania a dôvody napadnutého rozhodnutia

1. Žalobca žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci zo dňa 17.07.2019 (ďalej len „žiadosť“) požiadal žalovaného o právnu pomoc formou určenia advokáta na zastupovanie žalobcu vo vzťahu k podaniu dovolania voči rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/209/2018 zo dňa 27.05.2019. V žiadosti boli všetky údaje o rodinnej a sociálnej situácii, majetkových pomeroch, príjmoch a výdavkoch žalobcu vyčiarknuté; jedine v časti E.1 pri mzde bolo uvedené - vid' prílohy. V prílohách boli doložené potvrdenia o prijme zamestnanca z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby v Ilave (ďalej len „ÚVTOS“), podľa ktorých mal žalobca za posledné dva mesiace 05/2019 a 06/2019 čistú mzdu vo výške približne XX,- Eur za mesiac, ako aj výpisy UVTOS o prehľade pohybov, súčte na kontách a pod. Zároveň bolo k žiadosti priložené podanie: žiadosť - odpoveď na výzvu a iné zo dňa 14.07.2019, v ktorej v bode IV. žalobca zmienil podanú predmetnú žiadosť, doklady, potrebu predbežného priznania právnej pomoci, ako aj potrebu dovolacieho prieskumu uvedeného rozhodnutia, najmä vo vzťahu k preskúmaniu porušenia žalobcovho práva na spravodlivé súdne konanie.

2. Rozhodnutím žalovaného č. sp.: KaNR 23886/2019 zo dňa 30.07.2019 bolo rozhodnuté o predbežnom nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi. Rozhodnutím žalovaného č. sp.: KaNR 23886/2019 zo dňa 30.07.2019 žalovaný rozhodol o prerušení správneho konania do poskytnutia súčinnosti zo strany súdov za účelom zabezpečenia súdnych rozhodnutí a informácií o konaniach, v rámci ktorých žalobca žiadal o poskytnutie právnej pomoci. Rozhodnutím žalovaného č. sp.: KaNR 23886/2019 zo dňa 21.08.2019 žalovaný rozhodol o priznaní nároku žalobcovi na poskytovanie právnej pomoci s určením advokáta, ktorý bol v nasledovných 3 rozhodnutiach žalovaného menený.

3. Upovedomením o začatí konania a výzvou na vyjadrenie č. sp.: KaNR 3870/2020 zo dňa 21.04.2020 žalovaný oznámil žalobcovi, že začína konanie o odňatí nároku na poskytovanie právnej pomoci v predmetnej veci. Túto skutočnosť žalovaný odôvodnil tým, že z vlastnej činnosti zistil, aj s odkazom na priznané finančné zadosťučinenia od Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj ako „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „ÚS SR“, okrem iného konkrétne nálezmi ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 310/2018 zo dňa 15.11.2018 a III. ÚS 233/2018 zo dňa 03.04.2019 bolo žalobcovi v roku 2019 priznané finančné zadosťučinenie vo výške spolu X XXX,- Eur), že žalobca disponuje majetkom, na podklade ktorého si vie zabezpečiť využívanie právnych služieb. Žalovaný súčasne uviedol, že je povinný spoľahlivo zistiť skutkový stav a zároveň žalobca musí podmienku materiálnej núdze spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci. K vyššie uvedenému upovedomeniu sa žalobca vyjadril odpoveďou zo dňa 26.04.2020 a zároveň predložil vyplnený formulár, zmluvy o pôžičke a vrátení peňazí s A. B. st. a odkázal na ostatné predložené potvrdenia. V doplnení svojej odpovede zo dňa 29.04.2020 žalobca uviedol, že Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol v rozhodnutí č. k. III. ÚS 118/2020-47 dňa 02.04.2020 o tom, že je osobou v hmotnej núdzi a má právo na právnu pomoc.

4. Dňa 20.05.2020 žalovaný vydal rozhodnutie č. sp. KaNR/3870/2020, ČRZ: 58593/2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), právoplatné dňa 25.05.2020, ktorým podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v relevantnom znení (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“) odňal žalobcovi poskytovanie právnej pomoci v právnej veci dovolania voči rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/209/2018 zo dňa 27.05.2019.

5. Žalovaný napadnuté rozhodnutie odôvodnil tým, že z ním vedených spisových materiálov zistil skutočnosť ohľadom majetkových pomerov žalobcu, ktoré mohli mať vplyv na rozhodnutie o trvaní nároku na poskytovanie právnej pomoci oprávnenej osobe. V rámci správnych konaní vedených vo veciach žalobcu bolo zistené, že v posudzovanom období, v roku 2019, bolo žalobcovi priznané finančné zadosťučinenie nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn.: IV. ÚS 310/2018 a sp. zn.: III. ÚS 233/2018) vo výške spolu X XXX,- Eur. Zároveň bolo zistené, že aj v priebehu rokov 2017 až 2019 bolo žalobcovi priznané finančné zadosťučinenie nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn.: I. ÚS 255/2017, sp. zn.: I. ÚS 514/2017, sp. zn.: I. ÚS 572/2017, sp. zn.: I. ÚS 642/2017, sp. zn.: I. ÚS 25/2018 a sp. zn.: IV. ÚS 310/2018) spolu vo výške XX XXX,- Eur. Žalovanému bola (v inom konaní týkajúcom sa žalobcu) doručená odpoveď z Okresného súdu Piešťany, z ktorej vyplýva, že žalobca si zmluvne dohodol s advokátkou JUDr. Alenou Kaplanovou obstaranie/ zakúpenie zájazdu pre svojho otca ako dar v sume X XXX,- Eur.

6. Ďalej sa v napadnutom rozhodnutí uvádza, že dňa 04.12.2019 bola žalovanému doručená odpoveď od Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý uviedol, že nevyhovel žalobcovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu, nakoľko jeho majetkové pomery neodôvodňujú ustanovenie advokáta. Poukázal na to, že len nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo žalobcovi od roku 2015 priznané finančné zadosťučinenie vo výške XX XXX,- Eur a okrem toho bola žalobcovi priznaná aj náhrada majetkovej ujmy pred Európskym súdom pre ľudské práva, a to od roku 2016 vo výške XX XXX,- Eur a v skoršom období v sume XX XXX,- Eur. Zároveň žalovaný poukázal aj na rozhodnutie Okresného súdu Trenčín, v spojení s potvrdzujúcim rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne, kedy došlo k odňatiu oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcovi so spätnou účinnosťou, a to z dôvodu, že majetkové a sociálne pomery žalobcu oslobodenie od platenia súdnych poplatkov neodôvodňujú. K žalobcom namietanej posudzovanej dobe 10 rokov spätne žalovaný uviedol, že v zmysle § 6 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z. z. je žalovaný oprávnený zisťovať, či si žiadateľ nemôže využívanie právnych služieb zabezpečiť aj svojím majetkom. Žalovaný preto poukazoval na viacero rozhodnutí, na základe ktorých žalobca nadobudol majetok aj v posudzovanom období, s ktorým mohol disponovať (zabezpečenie zájazdu pre otca), pričom jeho minutie nepreukázal. Žalobca žiadne potvrdenia o dobrovoľných úhradách dlhov, zrážkach z exekúcie a pod. nepredložil; predložil len rukou písané dohody o pôžičke a vrátení peňazí uzavreté s A. B. D..

7. Žalovaný uviedol tiež, že žalobca je vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS, kde má aj vedený účet, pričom od roku 2001 získal žalobca pôžičky vo výške XX XXX,- Eur, sumu priznanú súdnymi rozhodnutiami vo výške XX XXX,- Eur, teda žalobca od roku 2001 disponoval majetkom vo výške XX XXX,- Eur. Súčasne poukázal na to, že zo strany žalobcu malo dôjsť k úhrade pôžičiek, celkovo vo výške XX XXX,- Eur s tým, že v posudzovanom období boli žalobcovi priznané finančné zadosťučinenia vo

výške X XXX,- Eur. Žalovaný skonštatoval, že aj napriek tomu, že je žalobca vo výkone trestu odňatia slobody, tak má majetok, s ktorým je schopný podľa vlastnej potreby a vlastného užívania disponovať. Pre posúdenie stavu materiálnej núdze v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z. je smerodajný samotný príjem žiadateľa a jeho majetok, ako aj schopnosť s takýmto majetkom disponovať. Na výdavky žiadateľa sa pri posudzovaní stavu materiálnej núdze nemôže v zásade prihliadať. Žalovaný uviedol, že majetok, ktorý žalobca nadobudol, výrazne prevyšuje preukázané úhrady v rámci prebiehajúcich exekučných konaní.

8. Žalovaný na koniec dodal, že vo všeobecnosti, ak dochádza ku kráteniu majetku akéhokoľvek žiadateľa o právnu pomoc nezodpovedným správaním alebo účelovými úkonmi samotného žiadateľa, čím sa snaží dostať do stavu materiálnej núdze, takéto konanie nemôže byť považované za súladné s morálnymi a právnymi princípmi. Takéto správanie je zároveň v rozpore s účelom zákona č. 327/2005 Z. z. Zo správania samotného žalobcu, z jeho vyjadrení a z dokladovaných úkonov bolo preukázané, že je schopný z vlastného majetku vyplácať čiastky iným osobám, ktoré niekoľkonásobne prevyšujú hodnotu právnych služieb, o ktorých bezodplatné poskytnutie žalobca žiadal. Konanie v podobe možného zneužívania a obchádzania práva vo forme zbavovania sa majetku za účelom získania prospechu v podobe bezplatnej právnej pomoci a na to nadväzujúcich výhod podľa žalovaného nemôžu vo fungujúcom právnom štáte požívať právnu ochranu.

II. Správna žaloba

9. Žalobca sa žalobou zo dňa 28.05.2020, doručenu Krajskému súdu v Nitre dňa 05.06.2020, domáhal preskúmania zákonnosti okrem iných (42) rozhodnutí aj napadnutého rozhodnutia a navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Žalobca v žalobe uviedol, že žalovaný mu odňal právnu pomoc z dôvodu priznania odškodnenia rozhodnutiami ESLP a ÚS SR, a to v sume XX XXX,- Eur, ako aj z dôvodu, že si hmotnú núdzu zaviniť sám. Tieto finančné odškodnenia však boli vyplatené priamo oprávneným osobám a nie žalobcovi, a to či už dobrovoľnou úhradou alebo exekúciami, keďže má dlhy (pozn. v žalobe je uvedené pohľadávky, z kontextu vyplýva, že dlhy) vo výške XX XXX,- Eur. V tejto súvislosti poukázal na rozhodovanie Ústavného súdu Českej republiky, ktorý konštatoval, že ak osoba, ktorá má dlhy, získa nejaký majetok a výška tohto nadobudnutého majetku neprevyšuje výšku dlhov, tak nezískala majetok, ale len možnosť zníženia dlhu. Majetok získa až vtedy, ak splatí všetky dlhy a zostane jej niečo navyše a majetok je len tá výška finančných prostriedkov, ktoré zostanú po zaplatení dlhov. Žalobca uviedol, že predložil dokumenty o tom, že všetky priznané finančné zadosťučinenia boli vyplatené priamo zo súdov oprávneným osobám a on z toho nevidel ani jediné euro. Teda získal len možnosť zníženia dlhov, ale nie majetok – nenadobudol žiadny majetok, lebo stále má dlhy vyše XX XXX,- Eur.

11. Žalobca ďalej argumentoval, že hmotnú núdzu si nezaviniť sám, ale do dlhovej špirály sa dostal dňa 01.09.2001, keď mu policajti pri úkonoch ukradli z domu a auta vyše 13 miliónov a žaloba, ktorú vtedy vo veci podal, nebola Okresným súdom Nitra rozhodnutá ani po viac ako 17 rokoch. Zároveň uviedol, že aj keby si hmotnú núdzu zapríčinil sám, nejde v zmysle rozhodovacej praxe súdov o zákonný dôvod na nepriznanie, resp. odňatie právnej pomoci.

12. Žalobca namietal, že žalovaný pri argumentácii súdnymi rozhodnutiami zatajil, že v ďalších veciach súdy vyniesli úplne opačné rozhodnutia, resp. že sa bude rozhodovať nanovo, a ignoroval skutočnosť, že napriek priznaným odškodneniam je žalobca stále osobou v hmotnej núdzi a má právo na právnu pomoc, o čom rozhodol aj ÚS SR rozhodnutím pod č. k. III. ÚS 118/2020-47, ktoré treba rešpektovať. Napokon namietal, že žalovaný nerešpektoval zákonom stanovenú lehotu na posudzovanie hmotnej núdze, ktorá je posledných 12 mesiacov, ale žalovaný posudzoval dobu až 10 rokov. V závere doplnil, že jeho príjem je XXX,- Eur mesačne, z čoho dostáva len cca XX,- Eur, pričom na jeho účet neprišlo jediné Euro z priznaných odškodnení, teda akékoľvek výdavky nemá z čoho platiť.

III. Vyjadrenia žalovaného a žalobcu, ďalší priebeh súdneho konania

13. Uznesením krajského súdu v Nitre č. k. 26S/27/2020-99 zo dňa 26.01.2021 bola výrokom XXXVI. správna žaloba v časti, v ktorej smerovala proti napadnutému rozhodnutiu, vylúčená na toto samostatné konanie z dôvodu vhodnosti, s poukazom na to, že jednou žalobou bolo napadnutých celkovo 42 rozhodnutí.

14. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe zo dňa 25.05.2021 uviedol, že trvá na svojom napadnutom rozhodnutí a žalobu navrhuje zamietnuť. Skonštatoval, že v konaní bolo zistené, že žalobca mal v čase podania žiadosti majetok vo výške, ktorá postačovala na úhradu prípadných právnych služieb, a teda v danom konaní bolo jednoznačne preukázané, že žalobca v čase podania žiadosti disponoval majetkom, prostredníctvom ktorého si mohol a vedel zabezpečiť využívanie právnych služieb. Zároveň žalovaný poukázal na to, že bolo preukázané, že žalobca vedel s majetkom disponovať. Žalobca však tieto skutočnosti v čase podania žiadosti neuviedol, neposkytol úplné údaje týkajúce sa jeho majetkovej situácie, zatajil skutočnosti významné pre posúdenie splnenia podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc, pričom v konaní vyšlo najavo, že nárok na poskytovanie právnej pomoci sa žalobcovi priznal na základe nepravdivých alebo neúplných údajov, čo je dôvodom na rozhodnutie o odňatí nároku na poskytovanie právnej pomoci podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 327/2005 Z. z. Žalovaný zdôraznil, že žalobcovi odňal nárok na právnu pomoc z dôvodu uvedenia nepravdivých alebo neúplných údajov, čo bolo v rámci konania bez akýchkoľvek pochybností zistené a v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnené.

15. V replike zo dňa 14.08.2021 žalobca zotrval na podanej žalobe a uviedol, že vyjadrenie žalovaného je nepravdivé a účelové. Do žiadosti uviedol pravdivé údaje, keďže všetky priznané finančné zadostučinenia boli priamo a hneď vyplatené oprávneným osobám na podklade dobrovoľnej úhrady a tieto odškodnenia nikdy nemal vyplatené, a teda nemohol s nimi disponovať. Finančné odškodnenie z Európskeho súdu pre ľudské práva mu bolo priznané pred 8 rokmi a polovica bola zadržaná exekútormi a druhá bola vyplatená oprávneným osobám na podklade riadnych zmlúv. Z právneho hľadiska bol povinný priznané finančné zadostučinenia použiť na uspokojenie časti dlhov a nemohol s nimi disponovať. Mal za to, že z doposiaľ uvedených skutočností je nesporné, že žalovanému predložil pravdivé údaje, že nedisponuje a ani nedisponoval žiadnym majetkom, a teda napadnuté rozhodnutie je nesprávne a nezákonné.

16. Žalovaný sa k replike žalobcu nevyjadril.

IV. Relevantná právna úprava

17. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku v znení účinnom do 30.06.2023 (ďalej aj len „SSP“, v nadväznosti na § 493e SSP v platnom znení), „správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.“

18. Podľa prechodného ustanovenia § 493e SSP v znení účinnom od 01.07.2023, „konania začaté a neskončené do 30. júna 2023 sa dokončia podľa tohto zákona v znení účinnom do 30. júna 2023; ustanovenie § 493f tým nie je dotknuté.“

19. Podľa § 119 SSP, „správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, ak tento zákon neustanovuje inak. Správny súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia alebo na rozhodnutie vo veci.“

20. Podľa § 134 ods. 1 SSP, „správny súd je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak nie je ďalej ustanovené inak.“

21. Podľa § 135 ods. 1 SSP, „na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.“

22. Podľa § 190 SSP, „ak správny súd po preskúmaní rozhodnutia alebo opatrenia žalovaného dospeje k záveru, že žaloba nie je dôvodná, rozsudkom ju zamietne.“

23. Podľa § 6 zákona č. 327/2008 Z. z. (v relevantnom znení, t. j. v znení účinnom v čase podania žiadosti a vydania napadnutého rozhodnutia, od 01.03.2019 do 30.06.2023): „Podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti

(1) Fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom²⁾ a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy⁵⁾ okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

(2) Podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci.

24. Podľa § 7 ods. 4 a 5 zákona č. 327/2008 Z. z.:

„(4) Príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

(5) Za majetok podľa tohto zákona sa považujú hnutelné veci a nehnuteľnosti, a ak to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty okrem majetku, ktorý sa za majetok nepovažuje podľa osobitného predpisu.“

25. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 327/2008 Z. z., „konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosť uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní; centrum podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje, ktorými disponujú štátne orgány, obce, notári a iné právnické osoby a fyzické osoby povinné poskytovať súčinnosť podľa tohto zákona.“

26. Podľa § 13 zákona č. 327/2008 Z. z.:

„(1) Oprávnená osoba je povinná oznámiť centru písomne do ôsmich dní zmeny všetkých skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci.

(2) Oprávnená osoba je povinná poskytovať centru, určenému advokátovi alebo mediátorovi potrebnú súčinnosť.

(3) Oprávnená osoba je povinná na výzvu centra preukázať skutočnosť preukazujúcu trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak centrum neurčilo dlhšiu lehotu. Vo výzve musí byť upozornená na následky podľa § 14 a 14a v prípade nepreukázania skutočností na trvanie nároku.“

27. Podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 327/2008 Z. z., „Centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci, ak vyjde najavo, že nárok na poskytovanie právnej pomoci sa žiadateľovi priznal na základe nepravdivých alebo neúplných údajov.“

V. Právne posúdenie vecí správnym súdom

28. Na základe § 3 ods. 1, ods. 3 zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov začal od 1. júna 2023 činnosť Správny súd v Bratislave a súčasne výkon súdnictva prešiel z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave na Správny súd v Bratislave vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna 2023 daná právomoc správnych súdov. Predmetná vec bola preto zo zákonných dôvodov podľa predchádzajúcej vety dňa 7. júna 2023 náhodným výberom pridelená na prejednanie a rozhodnutie do senátu 5S Správneho súdu v Bratislave (ďalej len „súd“, príp. „správny súd“).

29. Správny súd ako súd príslušný na konanie, po vyhodnotení, že správna žaloba je prípustná, bola podaná včas (§ 181 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 178 ods. 1, § 49 ods. 1 SSP), obsahovala zákonom stanovené náležitosti (§ 57, § 182 SSP), po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu a administratívneho spisu, preskúmal v medziach žalobného návrhu a podstatných žalobných bodov (§ 134 ods. 1 SSP v spojení s § 183 SSP) napadnuté rozhodnutie, ako aj postup predchádzajúci jeho vydaniu, vychádzajúc zo stavu existujúceho v čase právoplatnosti rozhodnutia (§ 135 ods. 1 SSP) a zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy (§ 119 SSP), za splnenia procesných podmienok

vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 107 ods. 2 v spojení s § 137 ods. 4 SSP, keďže účastníci konania nežiadali o nariadenie pojednávania a súd to nepovažoval za potrebné) a po preskúmaní veci dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná.

30. Predmetom konania pred správnym súdom bolo preveriť zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného, ako aj postup predchádzajúci jeho vydaniu, a to v medziach žalobných bodov, v rámci ktorých žalobca primárne napádal nesprávnosť záverov žalovaného o zistenom majetku žalovaného, o čase jeho posudzovania, o možnosti žalobcu s ním disponovať, a teda aj o uvedení nepravdivých údajov v žiadosti.

31. Správny súd zistil, že prostredníctvom svojej rozhodovacej činnosti už opakovane rozhodoval vo veci rovnakých účastníkov konania, vedených na tunajšom súde v súdnych konaniach pod sp. zn. NR-26/28/2021, NR-26S/32/2021, NR-26S/41/2021, NR-26S/43/2021, NR-26S/49/2021, NR-26S/18/2021, NR-26S/30/2021, NR-26S/17/2021, NR-26S/35/2021, v ktorých za obdobných skutkových okolností vo vzťahu k iným rozhodnutiam žalovaného založeným na rovnakých dôvodoch, napadnutým tou istou žalobou, správny súd žalobu žalobcu podľa § 190 SSP zamietol. Podľa § 140 SSP vo veciach toho istého žalobcu a totožného predmetu konania, ktoré už boli predmetom konania pred správnym súdom, v odôvodnení každého ďalšieho rozsudku správny súd poukáže už len na totožný rozsudok, prípadne stručne zopakuje jeho dôvody. Správny súd stotožniac sa s vysloveným právnym názorom v skorších rozsudkoch správneho súdu vo veci tých istých účastníkov konania týmto poukazuje napr. na rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. NR-26S/28/2021 zo dňa 11.10.2023, s ktorým sa stotožňuje čo do jeho výroku, aplikácie zákonných ustanovení, aj jeho odôvodnenia, a v súlade s ustanovením § 140 SSP poukazuje na jeho odôvodnenie a zároveň uvádza časť z jeho odôvodnenia:

„38. Správny súd prvotne uvádza, že s odkazom na § 134 ods. 1 SSP je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby. Zároveň poukazuje na § 182 ods. 1 písm. e) SSP, ktorý uvádza, že v správnej žalobe sa musia okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť dôvody žaloby, z ktorých musí byť zrejmé, z akých konkrétnych skutkových a právnych dôvodov žalobca považuje napadnuté výroky rozhodnutia alebo opatrenia za nezákonné (ďalej len „žalobné body“). Žalobné body tak musia mať určitú mieru konkretizácie tak, aby správny súd, viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, mohol pristúpiť k súdnemu prieskumu napadnutých rozhodnutí. Žalobca v žalobe poukázal výlučne na skutočnosti, ktoré sa viažu k jeho finančnej situácii, k priznaniu finančného zadostučinenia a k tomu, že týmto finančným zadostučinením nedisponoval, keďže ním uhrádzal dlhy. Uviedol, že spĺňa podmienky na priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci. Veľká časť žaloby je všeobecná, čo bráni správne súdu v riadnom súdnom prieskume, keďže je to žalobca, kto bol povinný dostatočne konkretizovať žalobné body a správny súd nie je oprávnený tieto žalobné body vyhľadávať za žalobcu. Z dôvodu, aby nedošlo k odopretiu spravodlivosti správny súd preskúmal napadnuté rozhodnutie vo svetle žalobcom vnesenej námietky, že spĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci a jeho majetková situácia neodôvodňovala vydanie napadnutého rozhodnutia.

39. Vo vzťahu k takto vymedzenému žalobnému bodu správny súd dospel k záveru, že tento je nedôvodný. Správny súd zastáva názor, že žalovaný postupoval striktne podľa Zákona o poskytovaní PP (pozn. ide o zákon č. 327/2008 Z. z.) a svoje závery dostatočným spôsobom odôvodnil, pričom nezhliadol žiadnu vadu v konaní a rozhodovaní žalovaného. Žalovaný vyčerpávajúcym spôsobom zistil skutočný stav veci, tento stav dostatočným spôsobom v napadnutom rozhodnutí opísal a vyvodil z toho relevantné právne závery. Zároveň po preskúmaní administratívneho spisu správny súd uvádza, že žalobca žiadnym relevantným spôsobom nepreukázal ním tvrdené skutočnosti. Žalovaný postupoval správne, keďže žalobca v žiadosti neposkytol úplné a pravdivé informácie, ktoré bol povinný uviesť.

40. Podľa § 14 ods. 1 písm. d) Zákona o poskytovaní PP je dôvodom pre odňatie poskytovania právnej pomoci aj skutočnosť, že žiadateľ vo svojej žiadosti uvedie nepravdivé alebo neúplné údaje. Tento legitímny dôsledok (uvedenie nepravdivých alebo neúplných údajov) má za cieľ, aby centrum právnej pomoci rozhodovalo o poskytnutí právnej pomoci na základe úplných a pravdivých údajov, umožňujúcim mu objektívne posúdiť, či u žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci existujú alebo neexistujú zákonné dôvody na jej poskytnutie. Ide vlastne o sankciu, ktorá má zabrániť uvádzaniu neúplných alebo nepravdivých údajov, a tým umožniť centru právnej pomoci objektívne posúdiť splnenie podmienok na poskytnutie právnej pomoci. Súčasne správny súd uvádza, že s odkazom na § 7 ods. 4 Zákona o poskytovaní PP sa príjmové a majetkové pomery žiadateľa posudzujú za mesiac, v ktorom je žiadosť

podaná, pričom sa prihliada aj na príjmy dosiahnuté za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti.

41. Tu možno súhlasiť so žalobcom, že žalovaný sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zaoberal prípadnými príjmami žalobcu aj za oveľa dlhšie obdobie ako šesť mesiacov pred podaním žiadosti, avšak pre napadnuté rozhodnutie je relevantné preukázanie uvedenia neúplných alebo nepravdivých údajov za rozhodné obdobie, a to za obdobie šiestich kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, čo je v danom prípade obdobie od januára 2019 do júla 2019.

42. V priebehu administratívneho konania bola jednoznačne preukázaná skutočnosť, že zákonná podmienka, ktorej naplnenie vedie k odňatiu poskytovania právnej pomoci podľa § 14 ods. 1 písm. d) Zákona o poskytovaní PP preukázaná bola. Žalobca totižto vo svojej žiadosti v čase E.1 – Príjmové pomery žiadateľa uviedol, že jeho príjem je vo výške cca X,XX eur / mesačne. Žalobca však neuviedol, že mu bolo v rozhodnom období priznané finančné zadostučinenie, a to nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn.: III. ÚS 233/2018 zo dňa 03.04.2019, vo výške XXX,XX eur. Žalovaný zároveň zistil, že žalobca v rozhodnom období kúpil svojmu otcovi zájazd v hodnote X.XXX,XX eur. Uvedené skutočnosti žalobca neuviedol, čím naplnil zákonné predpoklady na to, aby žalovaný v zmysle citovaného ustanovenia Zákona o poskytovaní PP mohol pristúpiť k odňatiu poskytovania právnej pomoci.

43. Pri rozhodovaní o odňatí právnej pomoci totiž nie je relevantné, či na strane žalobcu v čase vydania napadnutého rozhodnutia boli splnené podmienky odôvodňujúce poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ale to, či bol naplnený zákonný predpoklad definovaný v § 14 ods. 1 písm. d) Zákona o poskytovaní PP umožňujúci pristúpiť k odňatiu poskytovania právnej pomoci aj napriek tomu, že majetkové pomery žalobcu by teoreticky poskytovanie právnej pomoci odôvodňovali. Neobstojí argumentácia žalobcu, v zmysle ktorej žalobca nedisponoval finančnými prostriedkami, pretože tieto mali byť poskytnuté priamo oprávneným osobám, keďže tieto skutočnosti žalobca v konaní nepreukázal a ani v samotnej žiadosti v časti E.5 neuviedol existenciu žiadnej pôžičky, úveru alebo exekúcie (túto časť žalobca vyškrtol celú); v tejto súvislosti správny súd vyhodnotil jeho argumentáciu obsiahnutú v žalobe a v replike ako účelovú.

44. S odkazom na vyššie uvedené skutočnosti správny súd dospel k záveru, že žalobný bod uplatnený v žalobe je nedôvodný. Vychádzajúc z administratívneho spisu a z napadnutého rozhodnutia možno konštatovať, že žalovaný si zaobstaral dostatok dôkazov k rozhodnutiu, v konaní postupoval v súčinnosti so žalobcom, vo veci rozhodol vecne správne a napadnuté rozhodnutie poskytuje žalobcovi dostatočné odôvodnenie vo vzťahu k výroku napadnutého rozhodnutia. Na základe uvedených dôvodov správny súd žalobu zamietol.“

32. Správny súd osobitne k bodu 42. citovaného rozsudku dodáva, že v predmetnej veci sa skutkové okolnosti líšia len v tom, že žalobca v žiadosti vo forme tlačiva uviedol v časti E.1 ako mzdu – vid' prílohy, v ktorých bolo potvrdenie o príjme zamestnanca (žalobcu) od UVTOS za mesiace 05/2019 a 06/2019 vo výške približne XX,- Eur (čistá mzda); časť týkajúcu sa údajov o iných príjmoch a majetku rovnako vyškrtol (neuviedol žiadny údaj).

33. Ďalej súd k vyššie uvedenému (špecificky k bodom 40. - 42.) dopĺňa, že v zmysle § 7 ods. 4 zákona č. 327/2008 Z. z. sa pri zisťovaní príjmu prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov, t. j. v danom prípade za obdobie od januára 2019 do júla 2019. Teda žalobca v žiadosti neuviedol, že mu v rozhodnom období bolo priznané/ vyplatené finančné zadostučinenie, a to na základe nálezu ÚS SR sp. zn. III. ÚS 233/2018 zo dňa 03.04.2019, vykonateľného dňa 03.07.2019 vo výške XXX,- Eur a na základe nálezu ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 310/2018 zo dňa 15.11.2018, vykonateľného dňa 28.05.2019, vo výške X XXX,- Eur, pričom ako konštatoval žalovaný, už samotné neuvedenie týchto informácií predstavuje uvedenie neúplných údajov v žiadosti. Žalovaný v zmysle § 6 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2008 Z. z. skúma nielen výšku príjmu, ale aj to, či si žiadateľ nemôže využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, preto žalovaný zisťoval a popisoval aj informácie o majetku žalobcu, k čomu sa neviaže šesť mesačná lehota, ale ide o zistenie celkového majetku žiadateľa, bez ohľadu na to, kedy ho nadobudol, ale s cieľom zistiť, čo je v jeho majetku v posudzovanej dobe. Preto má súd za to, že žalovaný správne zisťoval majetok žalobcu prostredníctvom dostupných informácií (napr. z iných skorších súdnych konaní, v ktorých bolo žalobcovi priznané finančné zadostučinenie a pod.),

na základe čoho dospel k záveru, že napr. majetok žalobcu výrazne prevyšuje preukázané úhrady v rámci prebiehajúcich exekučných konaní. Žalobca v tejto súvislosti skutočne v žiadosti neuviedol žiadne dlhy, exekúcie a pod., čo opäť svedčí o neúplnosti údajov v žiadosti, ale ani dodatočne v ďalších vyjadreniach zreteľne nevysvetlil a nezdokladoval svoju celkovú finančnú situáciu, majetok, zaplatené časti dlhov, úhrady v rámci exekúcie a pod., ale len vo všeobecnej rovine skonštatoval, že získané finančné prostriedky boli na to použité. V zmysle § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 327/2008 Z. z. už samotné uvedenie neúplných informácií v žiadosti postačuje na rozhodnutie o odňatí poskytovania právnej pomoci. Správny súd dospel k záveru, že žalovaný sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia podrobne vysporiadal s námietkami žalobcu, a to aj s poukazom na konkrétne vykonané dôkazy a získané informácie, preto mu, pridŕžajúc sa obsahu žalobných bodov, nemožno vyčítať nesprávne závery či ich nedostatočné odôvodnenie.

34. Na základe vyššie uvedeného správny súd, po vykonaní súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia ako aj postupu predchádzajúceho jeho vydaniu v medziach žalobných bodov, s poukazom na § 140 SSP, stotožniac sa s citovaným rozhodnutím, ako aj s ostatnými rozhodnutiami tunajšieho súdu uvedenými v bode 31. odôvodnenia tohto rozsudku, žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

35. O trovách konania rozhodol správny súd podľa § 168 SSP a v konaní úspešnému žalovanému trov konania nepriznal, pretože z obsahu spisu nevyplýva, že by mu trov konania vznikli, pričom orgánu štátnej správy, ktorým žalovaný nepochybne je, možno priznať trov konania iba výnimočne.

36. Tento rozsudok prijal senát Správneho súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú je možné podať v lehote jedného mesiaca odo dňa jeho doručenia na Správny súd v Bratislave (§ 443 ods. 1 SSP). Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť a) označenie napadnutého rozhodnutia, b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (sťažnostné body) a d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté. (§ 440 ods. 1 SSP).

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v písm. g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom (§ 440 ods. 2 SSP).

Kasačnú sťažnosť môže podať účastník konania a osoba zúčastnená na konaní podľa § 41 ods. 2 SSP, ak bolo rozhodnuté v ich neprospech (§ 442 ods. 1 SSP). Sťažovateľ nemusí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom, ak je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 ods. 1 a 2 SSP).